

Natuurtoets en mitigatieplan Dorpsstraat 73, Ohé en Laak

De heer Sangers

Definitief

Natuurtoets en mitigatieplan Dorpsstraat 73, Ohé en Laak

De heer Sangers

Definitief

Rapportnummer:	210x00212.064843_1
Datum:	29 maart 2011
Contactpersoon opdrachtgever:	De heer Sangers
Projectteam BRO:	Rob van Dijk, Reinder Osinga
Trefwoorden:	Flora- en faunawet, natuuronderzoek, effectbeschrijving
Bron foto kافت:	Hollandse Hoogte 11
Beknopte inhoud:	In voorliggende rapportage is een sloop en herontwikkeling aan de Dorpsstraat 73 te Ohé en Laak getoetst aan de natuurwetgeving. Onder voorwaarde dat het voorgestelde mitigatieplan in acht wordt genomen is het plan in overeenstemming met de natuurwetgeving.

BRO
Hoofdvestiging
Postbus 4
5280 AA Boxtel
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
F +31 (0)411 850 401

Inhoudsopgave	pagina
1. INLEIDING	3
1.1 Aanleiding van het onderzoek	3
1.2 Leeswijzer	3
2. SAMENVATTING EN ADVIES	5
3. WERKWIJZE	7
4. BESCHERMDE NATUURWAARDEN	9
4.1 Ligging en beschrijving van het plangebied	9
4.2 Beschrijving initiatief	11
4.2.1 Geplande ontwikkelingen	11
4.2.2 Landschappelijke inpassing	11
4.3 Soortenbeschrijving en effectenbeoordeling	15
4.3.1 Vaatplanten	15
4.3.2 Grondgebonden zoogdieren	16
4.3.3 Vleermuizen	16
4.3.4 Vogels	17
4.3.5 Amfibieën, reptielen en vissen	18
4.3.6 Overige diersoorten	18
4.4 Beschermde gebieden	19
4.4.1 Natuurbeschermingswet	19
4.4.2 Ecologische hoofdstructuur	19
5. MITIGERENDE MAATREGELEN	21
BIJLAGE	
Bijlage 1: Ruimtelijke plannen en natuurwetgeving	1

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding van het onderzoek

De familie Sangers is voornemens een vervallen boerderijcomplex aan de Dorpsstraat 73 in Ohé en Laak te herbouwen en om te vormen tot een recreatiebedrijf. Op de plaats van de boerderijwoning is de nieuwe bedrijfswoning gepland; de varkens- en melkveestal worden herontwikkeld tot 8 á 10 recreatieappartementen. Bij de appartementen worden een gemeenschapsruimte en een ontvangst- en ontbijtruimte (bed and breakfast) gerealiseerd. Een bestaande schuur zal worden gebruikt ten behoeve van opslag en stalling van diverse apparatuur en machine voor het (groen)onderhoud op het bedrijf.

Om deze ontwikkeling juridisch-planologisch mogelijk te maken is een nieuw bestemmingsplan opgesteld voor de betreffende locatie. Voorliggend rapport geeft advies met betrekking tot de maatregelen die nodig zijn vanuit de Flora- en faunawet om de geplande ontwikkeling te realiseren. Hiertoe is een onderzoek uitgevoerd naar beschermde natuurwaarden in en rondom het plangebied. Op basis hiervan is een mitigatieplan en een werkprotocol opgesteld om te waarborgen dat de maatregelen worden uitgevoerd.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de belangrijkste conclusies van het onderzoek vertaald in een advies. Hoofdstuk 3 geeft de gevolgde werkwijze weer, en in hoofdstuk 4 zijn de resultaten van het natuuronderzoek uitgewerkt en onderbouwd. Een samenvatting van het gebruikte wettelijke kader is gegeven in Bijlage 1.

2. SAMENVATTING EN ADVIES

In het plangebied is een groeiplaats aanwezig van de beschermde soort Steenbreekvaren. Door uitvoering van het mitigatieplan zoals beschreven in hoofdstuk 5 kan het plan worden uitgevoerd zonder overtreding van de Flora- en faunawet.

Daarnaast is aan te bevelen om de klimopbegroeiing tegen de noordelijke schuur te verwijderen in de periode dat de kans op broedende vogels het kleinst is. Dit is het geval in de periode half maart-half juli. Indien dit niet mogelijk is, is het nodig om voorafgaand aan de werkzaamheden de begroeiing te controleren op aanwezige broedvogels. Wanneer dan geen vogels op het terrein nestelen, kan alsnog begonnen worden met de ingreep. Een ontheffing voor vogels is in dit geval niet nodig.

3. WERKWIJZE

In dit natuuronderzoek is de waarde van de initiatieflocatie bepaald voor beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet. Er is een beoordeling gemaakt wat de effecten van de ingreep zijn op beschermde soorten, en er is aangegeven welke maatregelen nodig zijn om de ontwikkeling te realiseren met inachtneming van de Flora- en faunawet. Hiertoe is een bronnenonderzoek en een verkennend veldbezoek uitgevoerd.

Op 9 maart 2011 is een eenmalig veldbezoek gebracht aan het gebied, waarbij het plangebied vlakdekkend is onderzocht. Het doel van dit bezoek was een beeld te krijgen van de gebiedskenmerken, het grondgebruik en de mogelijke natuurwaarden binnen het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht; de te slopen bebouwing is van de binnenzijde en buitenzijde geïnspecteerd. Hierbij is specifiek gelet op voor gebouwbewonende diersoorten toegankelijke ruimten zoals ruimten achter (gevel)betimmeringen, donkere ruimten en op geschikte invliegopeningen naar spouwen etc. Tevens is de aanwezige muurvegetatie in kaart gebracht. Het onderzochte gebied omvat het in afbeelding 1 aangegeven plangebied en de directe omgeving daarvan. Tijdens het veldbezoek was het zwaar bewolkt en 10 graden Celsius.

Daarnaast is gebruik gemaakt van vrij beschikbare gegevensbronnen, zoals de provinciale natuurgegevens en algemene verspreidingsatlassen. Ook de eigenaar van het plangebied heeft persoonlijke waarnemingen verstrekt. Er zijn geen gegevens van het betreffende km-hok aangekocht bij Natuurloket omdat het plangebied maar een zeer klein deel uitmaakt van het km-hok. Bovendien is op basis van het veldbezoek reeds een afdoende beeld verkregen van de natuurwaarden in het plangebied.

4. BESCHERMDE NATUURWAARDEN

4.1 Ligging en beschrijving van het plangebied

Het plangebied ligt in de lintbebouwing van de Dorpsstraat in de dubbelkern Ohé en Laak. Het plangebied wordt aan de zuidzijde begrensd door de Dorpsstraat, aan de oostzijde door de Wijde Steeg, aan de westzijde door het perceel Dorpsstraat 71 en aan de noordzijde door agrarisch gebied. De begrenzing van het plangebied is weergegeven in figuur 1. De Amersfoortcoördinaten van het midden van het onderzoeksgebied zijn 187,0-347,8¹.

Het plangebied ligt in de kern Ohé, die grotendeels bestaat uit lintbebouwing met burgerwoningen en voormalige boerderijen. Direct rondom het plangebied staan een aantal oudere gebouwen, zoals het woonhuis Dorpsstraat 71 en de carréboerderij Prior Gielenstraat 1. De dorpsrand bestaat uit grote groene achtertuinen, hobby-weetjes, hoogstamboomgaarden en openbaar groen. Er staan diverse dikkere bomen in de omgeving. De verdere omgeving kenmerkt zich door meer open bouwland en plassen die zijn ontstaan door zand- en grindwinning (Maasplassen).

Het plangebied zelf bestaat uit een noordelijk deel dat in gebruik is als hoogstamboomgaard en paardenweide en een zuidelijk deel waarop de verwaarloosde boerderij staat. De hoogstamboomgaard is beplant met appel, kers en pruim en wordt door de eigenaar van het perceel onderhouden. De bomen variëren in omvang van jonge aanplant tot een stamdiameter van circa 30 cm. De vegetatie wordt intensief begraasd en is plaatselijk verdwenen door betreding. De boomgaard is omheind met prikkeldraad.

Het zuidelijke deel bestaat uit een verhard erf met ernstig vervallen bebouwing met zowel ten noorden en zuiden ervan een grasveldje. Op het zuidelijke grasveld staan enkele recent aangeplante bomen. In de grasvegetatie groeien enkele zeer algemene kruidachtige plantensoorten zoals Paardenbloem, Ridderzuring, Smalle weegbree etc. Op het erf groeien tussen de verharding plantensoorten zoals Straatgras, Grote brandnetel, Stinkende gouwe, Paarse dovenetel, Kleefkruid etc. De bebouwing verkeert in zeer slechte staat; het dak is gedeeltelijk ingestort en muren zijn begroeid met Klimop en andere plantensoorten. Het bijgebouw ten noorden van de carréboerderij is nog in gebruik als paardenstal en opslagruimte.

¹ De getallen staan voor de x- respectievelijk y-coördinaat van de linker benedenhoek van het km-vak.

Afbeelding 1. Globale ligging van het plangebied (rood omlijnd).

Foto 1. Plangebied vanuit het noorden

Foto 2. Binnenplaats

Foto 3. Boomgaard

Foto 4. Groeiplaats Steenbreekvaren

4.2 Beschrijving initiatief

4.2.1 Geplande ontwikkelingen

De locatie zal worden ontwikkeld tot een recreatiebedrijf. Op de plaats van de boerderijwoning is de nieuwe bedrijfswoning gepland; het stalgedeelte wordt herontwikkeld tot 8 á 10 recreatieappartementen. Bij de appartementen worden een gemeenschapsruimte en een ontvangst- en ontbijtruimte (bed and breakfast) gerealiseerd. Een bestaande schuur zal worden gebruikt ten behoeve van opslag en stalling van diverse apparatuur en machine voor het (groen)onderhoud op het bedrijf. Het noordelijke deel van het plangebied wordt ingericht als onverhard parkeerterrein. Hierbij blijft het gebruik als hoogstamboomgaard gehandhaafd. Het plangebied wordt landschappelijk ingepast (zie hieronder).

Ten behoeve van de geplande ontwikkeling zullen de navolgende werkzaamheden moeten verricht:

- het slopen van bestaande bebouwing;
- het aanleggen van funderingen en verhardingen;
- het graven van geulen voor de aanleg van leidingen;
- het bouwen van het recreatiebedrijf;
- het egaliseren en eventueel aanbrengen van zand voor het parkeerterrein;
- het aanleggen van erf- en terrasverhardingen en groenvoorzieningen.

4.2.2 Landschappelijke inpassing

Het vervallen agrarisch complex aan de Dorpsstraat wordt gerenoveerd en krijgt een nieuwe, recreatieve functie. Zo wordt o.a. het woonhuis herbouwd, worden in een deel van de stallen 8 à 10 vakantieappartementen gemaakt, worden 5 bed en breakfast kamers met gemeenschappelijke ruimte gecreëerd en een ruimte voor de opslag van materialen en machines ten behoeve van het onderhoud gecreëerd. De voorste gevels van de oude boerderij zijn het meest authentiek qua bebouwingsbeeld en zullen door gebruik van authentieke elementen en bouwmaterialen behouden blijven. De gevel van het oude woongedeelte zal qua vorm en dimensionering van de ramen (staande ramen) een opener beeld geven dan de meer gesloten, karakteristieke gevel van het gebouw op de hoek van de Dorpsstraat en Wijdesteeg. Hier zullen kleinere raamopeningen toegepast worden (noodzakelijk voor voldoende daglichttoetreding).

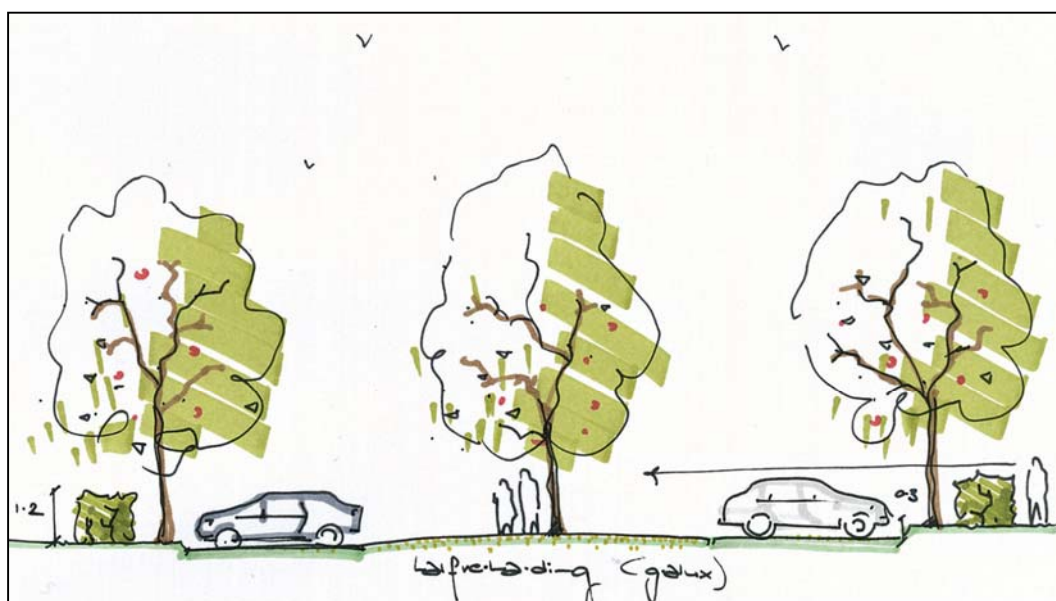
De grondige renovatie levert een positieve bijdrage aan de uitstraling van het dorpsslint, maar brengt ook een grotere parkeerdruk met zich mee. De recreanten moeten immers hun auto ergens kwijt.

De grote voortuin aan de Dorpsstraat is niet geschikt om in te richten als parkeerplaats omdat dit afbreuk doet aan het karakteristieke dorpsbeeld van Ohé en Laak.

Er moet dus elders een oplossing gezocht worden, zonder dat daardoor weer afbreuk wordt gedaan het landschap.

De landschappelijke inpassing richt zich hoofdzakelijk op de randen van het perceel en de uitstraling naar buiten toe. In het Landschapskader Noord- en Midden Limburg wordt voor de projectlocatie het openhouden van het landschap, het stimuleren van erfbeplantingen en het versterken van groenstructuren als ambitie gegeven. Passende landschapselementen voor het rivierdallandschap zijn bosjes < 5 hectare, hoogstamboomgaarden, bloemrijk gras- en hooiland, houtwallen en singels, bomenrijen en lanen, knotbomen, natuurvriendelijke oevers, heggen en poelen.

Het parkeerterrein voor de auto's van bezoekers van de Sangershoeve komt ten noorden van de voormalige agrarische opstallen en de erfontsluiting van Dorpsstraat 71 te liggen. Het terrein wordt enigszins verdiept (- 0,3 meter) en omzoomd door meidoornhagen van 1, 2 meter hoog. De grondwaterstand is bijzonder laag, (de hoogste grondwaterstand ligt lager dan 0,8 meter beneden maaiveld, de laagste lager dan 1,20 meter) hierdoor is er geen risico voor wateroverlast. De hagen zorgen met de lage ligging van het terrein dat de auto's uit het zich staan. Het terrein krijgt een halfverharding zoals een rooster of open grastegels waardoor het een groene en extensieve uitstraling heeft. Rondom komen hoogstambomen (Appel) zodat het beeld aansluit bij de boomgaarden in de omgeving. De bomen komen 10 meter uit elkaar te staan.

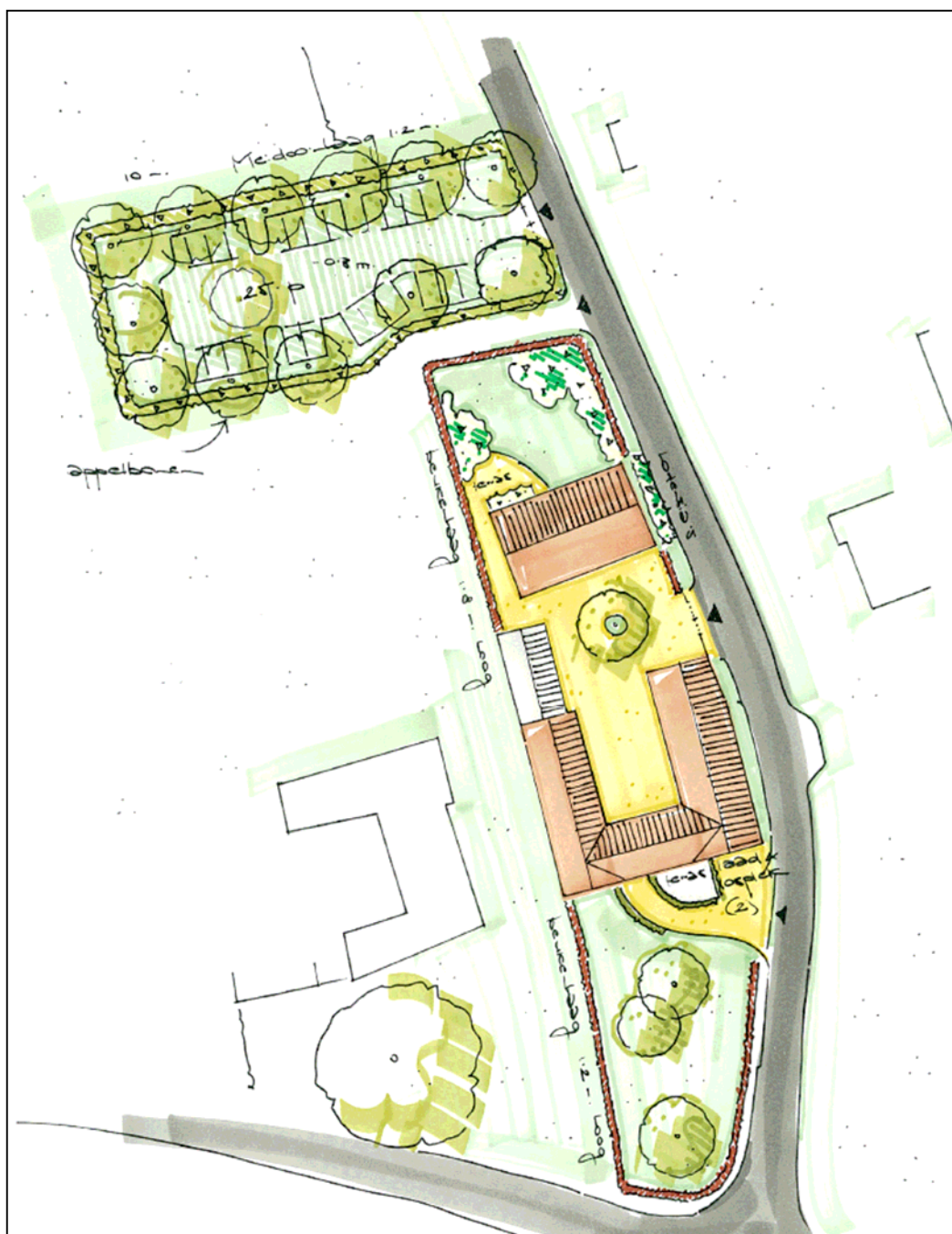

Afbeelding 2: doorsnede parkeerterrein

De voor- en achtertuin van Dorpsstraat 73 worden omzoomd door beukenhagen, langs de achtertuin 1, 8 meter hoog om privacy te garanderen, langs de voortuin maximaal 1,2 meter hoog. Op deze wijze wordt aansluiting gezocht bij het bestaan-

de beeld aan de Dorpsstraat met grote grasvlakken als voortuin met daarin enkele solitaire bomen. De voortuin kan ook meer als siertuin worden ingericht met heesters en vaste planten, zolang het zicht op de bebouwing maar niet wordt weggenomen. Grasland wordt bij voorkeur ingezaaid met een mengsel van kruiden en verwilderingsbollen zoals sneeuwklokje en narcis.

Aan de voorzijde van de boerderij komt de receptie met twee laad- en losplekken, en een terras op het zuiden. Het terras wordt omgeven door karakteristieke agrarische sierbeplanting zoals Hortensia en Boerenjasmijn. Tussen de bebouwing en de Wijde Steeg worden ook Hortensia's aangeplant om een geleidelijker overgang tussen weg en gevel te creëren.

Afbeelding 3: schets landschappelijke inpassing

4.3 Soortenbeschrijving en effectenbeoordeling

4.3.1 Vaatplanten

Volgens de provinciale vegetatiekarteringen worden in en nabij het plangebied geen bijzondere waarnemingen van vaatplanten vermeld. Het plangebied is echter in de provinciale vegetatiekarteringen onvolledig onderzocht.

In de grasvegetatie zijn tijdens het veldbezoek slechts enkele zeer algemene kruidachtige plantensoorten waargenomen. Het gaat om soorten die kenmerkend zijn voor stikstofrijke vegetaties en/of pioniervegetaties, zoals Paardenbloem, Ridderzuring, Smalle weegbree, Grote brandnetel, Stinkende gouwe, Paarse dovenetel, Kleefkruid etc. Het voorkomen van wettelijk beschermde plantensoorten in deze grasvegetatie is redelijkerwijs uit te sluiten.

Een deel van de westelijke muur van het woonhuis is begroeid met varens. Het gaat hierbij om de algemeen voorkomende Wijfjesvaren en de beschermde Steenbreekvaren. Deze laatste komt verspreid voor op een stuk muur van circa 3 x 3 meter, zie afbeelding 4 en foto 4. Dit deel is begroeid met enkele tientallen exemplaren. Verder groeien ter plekke mossen en korstmossen, Klimop en Ruwe berk. Op andere delen van de bebouwing groeien andere, algemene plantensoorten zoals Grote brandnetel.

Steenbreekvaren valt onder beschermingsniveau 2 van de Flora- en faunawet. Voor deze soort geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet wanneer gewerkt wordt conform een goedgekeurde gedragscode. Over het voorkomen van Steenbreekvaren elders in de provincie Limburg zijn geen gegevens bekend bij de provinciale vegetatiekarteringen. De soort staat te boek als zeldzaam en zal met name op oudere muren met kalkmortel en kalkhellingen van Zuid-Limburg aangetroffen kunnen worden. Wel is op een muur aan de achterzijde van Dorpstraat 71 (direct ten westen van het plangebied) ook een groeiplaats van Steenbreekvaren aanwezig.

Effectenbeoordeling

Voor de geplande ontwikkeling zal de met Steenbreekvaren begroeide muur moeten worden gesloopt. Behoud van het deel van de muur in de renovatie/nieuwbouw is niet mogelijk. Door de in de muur gegroeide berken is de muur in te slechte staat om opgenomen te kunnen worden in de nieuwbouw. De Gedragscode Flora- en faunawet voor de Bouw- en ontwikkelsector (Arcadis, 2006) voorziet in behoud van de groeiplaats door een deel van de muur te verplaatsen. Bij het werken conform de gedragscode zijn twee zaken van belang: 1) het uitwerken van een werkprotocol dat voorziet in passende maatregelen om de soort te behouden, en 2) het vastleggen van de afspraken om de maatregelen controleerbaar te maken. Deze twee punten zijn in hoofdstuk 5 uitgewerkt in het mitigatieplan.

Conclusie: Door te werken conform een goedgekeurde gedragscode hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd voor het verdwijnen van een groeiplaats van Steenbreekvaren. De gedragscode is in hoofdstuk uitgewerkt in de vorm van een mitigatieplan; dit plan voorziet in waarborging van de staat van instandhouding van de soort.

4.3.2 Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen zoogdieren waargenomen. Wel zijn vraatsporen aangetroffen die hoogstwaarschijnlijk aan ratten toebehoren. Volgens de eigenaar komen in de bebouwing veel Zwarte ratten voor. Deze soort is niet beschermd volgens de Flora- en faunawet. Naast deze soort zullen in het plangebied nog andere kleine zoogdieren kunnen voorkomen, zoals Mol, Egel, Huisspitsmuis, Veldmuis, Rosse woelmuis e.d. Dergelijke soorten vallen onder beschermingsniveau 1 van de Flora- en faunawet, waarvoor een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Tijdens het veldbezoek is gelet op sporen en verblijfplaatsen voor strenger beschermde grondgebonden zoogdieren, zoals Steenmarter. In het plangebied zijn geen sporen van Steenmarter gevonden. Aangezien de hele bebouwing doorzocht is, kan de aanwezigheid van een vaste rust- en verblijfplaats van deze soort redelijkerwijs worden uitgesloten. Voor andere strenger beschermde grondgebonden zoogdiersoorten zoals Das en Eekhoorn zijn in het plangebied geen geschikte biotopen aanwezig.

Conclusie: Vanuit de Flora- en faunawet hoeft geen rekening gehouden te worden met beschermde grondgebonden zoogdiersoorten.

4.3.3 Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen (holle bomen en gebouwen). In de hoogstamboomgaard staan enkele holle bomen, die echter door vogels gebruikt worden en niet geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaats van vleermuizen.

De te slopen bebouwing is van de binnen- en buitenzijde geïnspecteerd op het voorkomen van verblijfplaatsen voor vleermuizen. Aan de buitenzijde zijn geen gevelbetimmeringen aanwezig waarachter vleermuizen kunnen wegkruipen. Ook spouwen ontbreken in het gebouw. Binnenin de bebouwing zijn de ruimten te licht om te fungeren als verblijfplaats voor vleermuizen (licht komt binnen via ramen en ingestorte daken). Geschikte donkere schuilplaatsen voor vleermuizen waar vleermuizen kunnen wegkruipen ontbreken hier. De kans op vleermuiskolonies in de bebouwing is verwaarloosbaar klein.

De boomgaard in het plangebied is een geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Deze boomgaard blijft behouden in het plan. Overigens zal het plangebied slechts een zeer klein onderdeel uitmaken van een totaal foerageergebied voor vleermuizen..

Conclusie: Negatieve effecten op vleermuizen zijn met voldoende zekerheid uit te sluiten.

4.3.4 Vogels

In de te slopen bebouwing zijn twee oude nesten van de Boerenwaluw aangetroffen. Deze zijn naar alle verwachting in gebruik geweest in de tijd dat zich nog vee in de stallen bevond, maar zijn nu niet meer in gebruik. Daarnaast zijn in de fruitbomen in de boomgaard haksporen van Grote bonte specht aangetroffen. De holle fruitbomen worden volgens de eigenaar bewoond door Spreeuw en/of Grote bonte specht. Daarnaast zijn in het plangebied algemene vogelsoorten zoals Roodborst, Vink, Winterkoning en Merel waargenomen. Volgens de eigenaar kan in de zomer ook Appelvink worden waargenomen in het plangebied. Het plangebied is bezocht buiten het broedseizoen. Desalniettemin kan worden verondersteld dat in de klimopbegroeiing tegen de noordelijke schuur een Merel of Winterkoning tot broeden zal komen.

De jaarrond beschermde Huismus komt voor rondom de woning aan de overzijde van de straat, waar ze naar verwachting ook nestelt. Andere vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen en territoria, zoals roofvogels en uilen, zijn niet aangetroffen in het plangebied. In de boomgaard achter Dorpsstraat 71 en in de boomgaard ten noordwesten daarvan hangen steenuilenkasten, waarvan niet bekend is of deze bewoond zijn door Steenuilen. Deze nestkasten zijn opgehangen door IKL Limburg.

Effectenbeoordeling

De geplande ruimtelijke ontwikkeling heeft geen noemenswaardig negatief effect op het foerageergebied van de Steenuil (aangenomen dat deze een van de nestkasten bewonen). In de boomgaard zal door medegebruik als onverharde parkeerplaats wat meer verstoring optreden ten opzichte van de huidige situatie. Bij het parkeren van auto's gaat het echter om een redelijk voorspelbare vorm van verstoring op een afgebakende locatie. Steenuilen blijken in de praktijk snel te kunnen wennen aan dergelijke vormen van menselijke activiteit. Door de aanplant van meidoornhagen zal het gebied interessanter kunnen worden als foerageergebied (in de hagen kunnen prooidieren zoals kleine zoogdieren en insecten zich verschuilen). Negatieve effecten op de Steenuil zijn redelijkerwijs verwaarloosbaar.

Nesten van de andere vogelsoorten die (naar verwachting) in de klimopbegroeiing tegen de noordelijke schuur broeden, zoals Merel en Winterkoning, zijn uitsluitend

beschermde gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze nesten in deze periode. Het is aan te bevelen om de begroeiing te verwijderen in de periode dat de kans op broedende vogels het kleinst is. Dit is het geval in de periode half maart-half juli. Indien dit niet mogelijk is, is het nodig om voorafgaand aan de werkzaamheden de begroeiing te controleren op aanwezige broedvogels. Wanneer dan geen vogels op het terrein nestelen, kan alsnog begonnen worden met de ingreep. Een ontheffing voor vogels is in dit geval niet nodig.

Conclusie: Het is aan te bevelen om de klimopbegroeiing tegen de noordelijke schuur te verwijderen in de periode dat de kans op broedende vogels het kleinst is. Dit is het geval in de periode half maart-half juli. Indien dit niet mogelijk is, is het nodig om voorafgaand aan de werkzaamheden de begroeiing te controleren op aanwezige broedvogels. Wanneer dan geen vogels op het terrein nestelen, kan alsnog begonnen worden met de ingreep. Een ontheffing voor vogels is in dit geval niet nodig.

4.3.5 Amfibieën, reptielen en vissen

Door het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied en de afwezigheid van geschikte biotopen en schuilplaatsen, kan de aanwezigheid van beschermde vissen, amfibieën en reptielen redelijkerwijs worden uitgesloten. Voor algemene amfibieën die incidenteel in het gebied kunnen worden aangetroffen, zoals Bruine kikker en Gewone pad, geldt een vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Conclusie: bij het ruimtelijk plan hoeft geen rekening gehouden te worden met beschermde amfibieën, reptielen of vissen.

4.3.6 Overige diersoorten

Ook het voorkomen van ongewervelde soorten, is tenslotte met voldoende zekerheid uit te sluiten. Dergelijke soorten stellen zeer specifieke eisen aan hun leefomgeving.

Conclusie: bij het ruimtelijk plan hoeft geen rekening gehouden te worden met beschermde ongewervelde diersoorten.

4.4 Beschermde gebieden

4.4.1 Natuurbeschermingswet

Het plangebied ligt buiten de invloedssfeer van door de Natuurbeschermingswet beschermde gebieden. Het dichtstbijzijnde natuurgebied, het Natura 2000-gebied 'Grensmaas' ligt op circa 1 kilometer van het plangebied. Vanuit het plan hoeft geen rekening gehouden te worden met wettelijke gebiedsbescherming.

4.4.2 Ecologische hoofdstructuur

Het plangebied ligt geheel buiten de Ecologische Hoofdstructuur zoals vastgelegd op de groene waardenkaart van de Provincie Limburg. Ook liggen in het gebied geen groene waarden die in het vigerende gemeentelijke bestemmingsplan zijn beschermd. In de planontwikkeling hoeft geen rekening gehouden te worden met planologische gebiedsbescherming.

5. MITIGERENDE MAATREGELEN

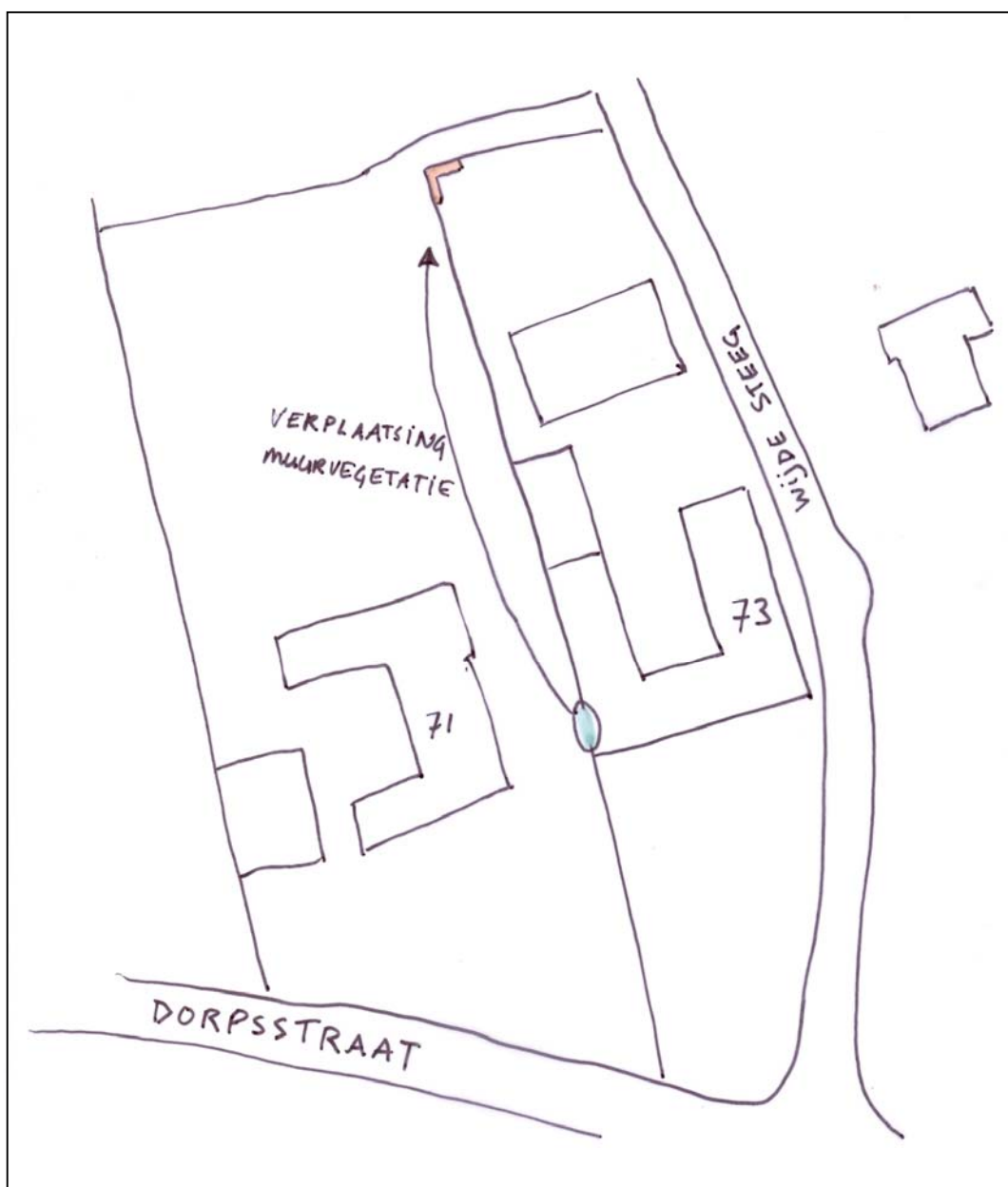
Als gevolg van de geplande ontwikkeling zal de muur die begroeid is met Steenbreekvaren verdwijnen. De volgende mitigerende maatregelen worden genomen.

- Tijdens de sloop zal het deel van de muur waar de varens groeien worden gestut met houten balken;
- Met een grijper zal voorzichtig twee stukken muur van circa 1 meter hoog en in totaal drie meter lang worden verwijderd, daar waar de meeste varens staan;
- Deze zullen vervolgens worden teruggeplaatst op de locatie die aangegeven is in afbeelding 4. Een deel zal met de begroeiing aan de noordzijde en een deel met begroeiing aan de zuidzijde worden neergezet.
- De maatregel zal binnen drie maanden worden gecontroleerd door de gemeente. Dit gebeurt door middel van een veldbezoek of door middel van duidelijke foto's die door de eigenaar worden aangeleverd aan de gemeente.

De verplaatsing van de muur zal door initiatiefnemer en eigenaar de heer Sangers zelf uitgevoerd worden. Hierdoor hoeven er geen nadere afspraken gemaakt te worden met een afzonderlijke uitvoerder.

Toelichting: het verplaatsen van muren met muurbegroeiingen is een vaker toegepaste en succesvolle methode om zeldzame en waardevolle muurvegetaties te behouden. Het succes van de maatregel is met name afhankelijk van de abiotische omstandigheden (licht, beschaduwing, vocht) waaronder de muur wordt teruggeplaatst. Deze zijn bij voorkeur zoveel mogelijk gelijk aan de oorspronkelijke groeiplaats. Daarnaast heeft het de voorkeur om de planten op het eigen terrein terug te brengen, met het oog op bescherming en beleving van de plantensoorten.

In dit plan is ervoor gekozen om een deel van de muur op het westen te oriënteren, zoals de muur nu ook georiënteerd is. Hier zal echter iets meer zon komen doordat de beschaduwing door het naastgelegen pand wegvalt. Daarom wordt het tweede stuk muur op het noorden georiënteerd. De te behouden stukken muur zijn kleiner dan de oorspronkelijke groeiplaats, maar het stuk muur is groot genoeg om nog verder begroeid te raken door de varens tot een duurzame populatie.

Afbeelding 4. Locatie van de huidige groeiplaats van Steenbreekvaren (groen) en locatie waarheen de muurvegetatie verplaatst wordt (rood).

Bijlage 1: Ruimtelijke plannen en natuurwetgeving

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet van 1998 en 2005 en de Flora- en faunawet. Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt aanvullend gebiedsbescherming plaats door middel van de ecologische hoofdstructuur (EHS), die is geïntroduceerd in het 'Natuurbeleidsplan' (1990) van het Rijk.

Gebiedsbescherming

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de gebiedsbescherming van de Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijngebieden en Habitatrichtlijngebieden) en de beschermde natuurmonumenten. Ruimtelijke ingrepen die in deze gebieden plaatsvinden dan wel in de nabijheid van beschermde natuurgebieden, moeten worden getoetst op hun effecten op deze gebieden.

De Ecologische Hoofdstructuur voorziet in het behoud, het herstel en de ontwikkeling van nationaal en internationaal belangrijke ecosystemen. De EHS bevat alle gebieden waarop de inspanningen van het Rijk worden gericht om deze opgave te verwezenlijken. Dit gebeurt door ruimtelijke veiligstelling en door inzet van subsidieregelingen. Het EHS-beleid wordt op provinciaal niveau verder uitgewerkt. In de EHS wordt bij ruimtelijke ontwikkelingen het 'nee, tenzij'-principe gehanteerd. Ruimtelijke ontwikkelingen dienen getoetst te worden op effecten op de natuurwaarden. Schadelijke effecten zijn alleen toegestaan indien er zwaarwegende maatschappelijke belangen zijn en als alternatieven ontbreken. Wanneer geen sprake is van zwaarwegende maatschappelijke belangen kan aantasting van de EHS onder voorwaarden toch worden toegestaan via de beleidsinstrumenten 'herbegrenzing EHS' en 'saldobenadering'. Belangrijkste voorwaarde bij deze instrumenten is dat er een netto versterking van de EHS plaatsvindt.

Soortbescherming

De soortenbescherming heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten en op een honderdtal vaatplanten. Welke soorten planten en dieren wettelijke bescherming genieten, is vastgelegd in een aantal bij de Flora- en faunawet behorende besluiten en regelingen. De wettelijk beschermde soorten zijn onderverdeeld in de volgende categorieën beschermingsniveaus:

- **niveau 1:** Onder deze categorie vallen in Nederland algemeen voorkomende soorten. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, zodat geen ontheffing van de verbodsbepalingen (artikelen 8 tot en met 12) van de Flora- en faunawet nodig is;
- **niveau 2:** Voor deze soorten is geen ontheffing van de verbodsbepalingen (artikelen 8 tot en met 12) van de Flora- en faunawet nodig, mits er gewerkt wordt conform een goedgekeurde gedragscode, die door een overheid of onderne-

merssector zelf opgesteld kan worden. Op dit moment bestaat er een algemeen toepasbare gedragscode voor ruimtelijke ontwikkelingen (opgesteld door Bouwend Nederland). Deze gedragscode moet voor ieder project worden uitgewerkt, in de vorm van een ecologisch werkprotocol en een ondertekende werkovereenkomst. Gedragscodes van andere sectoren en overheden kunnen ook voorzien in ruimtelijke ontwikkelingen. Wanneer niet gewerkt wordt conform een gedragscode moet voor deze soorten nog altijd ontheffing worden aangevraagd, waarbij de zogenaamde 'lichte toets' wordt gehanteerd. Dit houdt in dat de ruimtelijke ingreep geen afbreuk mag doen aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

- **niveau 3:** streng beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling kan worden gegeven voor ruimtelijke ontwikkelingen. Deze categorie wordt onderverdeeld in de volgende groepen:
 - **soorten uit bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten:** Wanneer de functionaliteit van het leefgebied van deze soorten aangetast wordt (en deze aantasting niet door het nemen van verzachtende maatregelen afdoende te niet kan worden gedaan) is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan de volgende criteria: 1) er zijn geen alternatieven voorhanden en 2) de ruimtelijke ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor een ontheffingsaanvraag moet aan beide criteria worden voldaan.
 - **soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn:** Wanneer de functionaliteit van het leefgebied van deze soorten aangetast wordt (en deze aantasting niet door het nemen van verzachtende maatregelen afdoende te niet kan worden gedaan) is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan de volgende criteria: 1) er is sprake van dwingende redenen van openbaar belang; 2) er zijn geen alternatieven voorhanden en 3) de ruimtelijke ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor een ontheffingsaanvraag moet aan alle criteria worden voldaan.
- **vogels:** alle inheemse vogelsoorten zijn vermeld in tabel 2 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. Jurisprudentie heeft uitgewezen dat voor vogelsoorten geen vrijstelling (meer) geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Door het Ministerie van LNV is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en een lijst met vogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, maar waarbij inventarisatie gewenst is. Wanneer de functionaliteit van het leefgebied van deze soorten aangetast wordt (en deze aantasting niet door het nemen van verzachtende maatregelen afdoende te niet kan worden gedaan) is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan de volgende criteria: 1) er is sprake van een in de Vogelrichtlijn genoemd groot openbaar belang; 2) er zijn geen alternatieven voorhanden en 3) de ruimtelijke ingreep doet geen afbreuk

aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor een ontheffingsaanvraag moet aan alle criteria worden voldaan. Voor alle andere vogelsoorten geldt dat de nesten in de praktijk uitsluitend beschermd zijn wanneer deze door de soort gebruikt worden, d.w.z. in de broed- en nestperiode.

Zorgplicht

Artikel 2 van de Flora- en faunawet schrijft voor dat iedereen de algemene zorgplicht voor de in wild levende planten en dieren in acht moet nemen. Dit houdt in dat handelingen die niet noodzakelijk verband houden met het beoogde doel, maar nadelig zijn voor de flora en fauna achterwege moeten blijven.

Rode lijsten

In het kader van een mogelijke ontheffingsaanvraag dient bij de vaststelling van de "gunstige staat van instandhouding" van een soort gelet te worden op de landelijke en regionale verspreidingsgegevens van een betreffende soort. Het op 5 november 2004 gepubliceerde Besluit Rode lijsten flora en fauna is hiervoor een geschikt instrument. Rode lijsten hebben echter geen juridische status. Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit een bepaald gebied zijn verdwenen en soorten die in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. De Conventie van Bern vereist dat landen Rode lijsten uitbrengen. Op de Rode lijsten staan alleen soorten die zich in Nederland voortplanten, dus geen trekvisen (zoals zalm en paling) en overwinterende vogels. Er worden steeds acht categorieën onderscheiden:

1. uitgestorven op wereldschaal;
2. in het wild uitgestorven op wereldschaal;
3. verdwenen uit Nederland;
4. in het wild verdwenen uit Nederland;
5. ernstig bedreigd;
6. bedreigd;
7. kwetsbaar;
8. gevoelig.

De mate van zeldzaamheid van een beschermde soort zal dus bepalen of een ruimtelijke ontwikkeling de "gunstige staat" van een soort zal beïnvloeden. Indien dit het geval is, dan dienen compenserende en mitigerende maatregelen genomen te worden voordat de ruimtelijke ontwikkelingen in gang worden gezet. Bij het toetsen van de effecten van ruimtelijke ontwikkelingen op beschermde soorten uit de beschermingsniveaus 2 en 3, zal derhalve mede de status op de Rode lijst van die soort meegenomen worden.

